

Meie: 13.04.2026 nr 1-2/26/6985

Eesti Keskkonnaühenduste Koja metsatöörühma seisukoht Hiiumaa metsa looduskaitseala moodustamise eelnõu kohta

Esitame oma ettepanekud määruse "Hiiumaa metsade looduskaitseala moodustamine ja kaitse-eeskiri" menetluse avaliku väljapaneku raames. Täname pikalt veninud menetlusega edasi liikumise eest ja loodame, et Hiiumaa suurimad loodusväärtused saavad kiiresti kohaselt kaitse alla võetud.

Kiiduväärselt on kaitse-eeskiri koostatud selgelt ja lühidalt, vältides erinevate vööndite kõikide lahustükkide eraldi nimetamist.

Planeeritava kaitseala koosseisust on kadunud mitmed kõrge kaitseväärtusega ja sihtkaitsevööndisse planeeritud alad, mille osas algatati kaitse alla võtmise menetlus ja mis kanti projekteeritavate kaitsealade kihile. Eeldatavasti on tegu veaga, sest kadunud on väga esinduslikud alad, mis vajavad kahtlusteta kaitset ja neid ei ole loogiline kaitse alla võtta muu menetluse raames. Sellised kaardilt puuduvad alad asuvad näiteks kvartalites PU023, PU019, PU020, PU012, PU013, PU265, PU264, PU274, PU359 KD104, KD112, KD120, KD355. **Teeme ettepaneku need alad kanda kaitseala piiridega kaardikihile.**

Teeme ettepaneku lisada sihtkaitsevööndina kaitseala koosseisu kvartal PU072 inventeeritud põlismetsad, mis on ühtlasi EL loodusdirektiivi I lisa elupaigad, kaitstavate liikide elupaigad ja vääriselupaigaks kvalifitseeruvad alad. **Teeme ettepaneku lisada kaitseala koosseisu** piirnevad inventeeritud loodusväärtustega alad kvartalites KD002, KD005, KD073, KD091, KD094.

Palume veelkord kaaluda Kõpu ja Tahkuna poolsaare riigimetsade tervikuna piiranguvööndisse arvamist, mis tagab Eesti kõige põlismetsarohkeima ala sidusa ja tervikliku kaitse. Tahkuna ja Kõpu piirkonnad on märgitud prioriteetsete metsakaitsealadena juba 1970ndatel, Kõpu piirkonda tervikuna on pakutud kaitse alla 2000ndate alguses EMKAVi protsessi käigus, kuid paraku pole siiani suudetud tagada nende alade kaitset. Kuna Hiiumaa on tervikuna arvatud UNESCO biosfäärikaitseala koosseisu, siis tuleb siinsete metsade majandamise puhul puidutulu kõrval palju enam arvestada metsade erinevate väärtustega. Kahetsusväärset on Kõpu ja Tahkuna piirkonnas tänaseks raiutud mitmeid põlismetsi, millest osa olid juba 1990. aastate keskpaigas inventeeritud. Nendes piirkondades uuendusraieid välistava piiranguvööndi režiimi rakendamine aitaks oluliselt leevendada olemasolevate väga esinduslike põlismetsade killustumist ning võimaldaks metsadel lageraietest pikas plaanis taastuda. Üksikute kõrge väärtusega metsakildude

kaitse viib need paratamatult intensiivselt majandatavas metsamaastikus isolatsiooni, mida võiks vältida suuremate alade kaitse alla arvamise

Kaitse alla võtmise protsessis on alles jäänud peamiselt väga kõrge kaitseväärtusega alad, mis vajavad ranget kaitset. Piiranguvööndina sobib kaitsta range kaitsega alasid riigimaadel tervikluseks siduvaid ja vähemesinduslikke alasid. Palume vaadata kriitiliselt üle kaitseala tsoneering ja määrata vähemalt valdavalt kõrge loodusväärtusega alad (loodusdirektiivi elupaigad, kaitstavate liikide elupaigad, vääriselupaigad) range kaitse alla. Hetkel on piiranguvööndis sobimatult planeeritud alasid, mis vajavad ranget kaitset ja osadel juhtudel on kogu piiranguvöönd kaetud loodusväärtustega, mis edasist majandustegevust ei võimalda.

Piirnevad kotkaste püselupaigad (nt Kalana, Ristna) peab liitma sihtkaitsevööndiga terviklikuks kaitseala sihtkaitsevööndiks. Pesapuu hävimise järel toimub selle arhiveerimine ja püselupaik kaob, misjärel jäävad kaitseala keskel auguna kõige väärtuslikumad elupaigad kaitseta.

Kokkuvõttes palume eelnõu täiendamisel arvestada eeltoodud ettepanekutega, et tagada Hiiumaa metsade loodusväärtuste terviklik ja pikaajaline kaitse. Ülal nimetatud alade kaitse alt väljajäämine võib viia mitmete loodusväärtuste hääbumiseni. Oleme valmis vajadusel oma ettepanekuid täiendavalt selgitama.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Maia-Liisa Anton

Eesti Keskkonnaühenduste Koja koordinaator, EKO metsatöörühma nimel